

Aoberam

Genesis 11:27 – Genesis 25:18

Genesis 11:27

De fermielje van Aobram

27 D' is de geschiedenis van Terach en z'n naegeslacht. Terach kreeg drie zeunen: Aobram, Nachor en Haran. Lot was de zeune van Haran. 28 Haran stierf a z'n vaoder Terach nog leefde, in Ur, een stad van de Chaldeeën in 't land dae a t'n gebore was. 29 Aobram en Nachor trouwd' aollebei. Aobram z'n vrouwe eëtte Saraï, Nachor z'n vrouwe eëtte Milka. Zie was 'r eên van Haran, die z'n aore dochter eëtte Jiska. 30 Saraï was onvruchtbaer, z' ao gin kinders.

31 Terach goeng weg uut Ur, de stad van de Chaldeeën, en ie nam Aobram mee en z'n kleinzeune Lot, de zeune van Haran, en ook z'n schôndochter Saraï, Aobram z'n vrouwe. Saemen goenge ze onderwege nae Kanaän. Mae toen a ze in Charan gekomme waere, bleve ze dae weune. 32 Terach leefde tweê'onderd en vuuf jaer. Ie stierf in Charan.

Genesis 12

Nae Kanaän

1 D'n Eêuwigen zei tegen Aobram: Gaet ier vandaen, uut je land, weg van aol je fermielje, weg van j'n 'uus dae a je gebore bin, nae 't land da 'k je an za wieze.

2 En Ik za zurge dat 'r een grôôt volk uut je za groeie.

Ik za je zegene en je za d'r eên van naem ore en je za zelf een zegen weze.

3 Ik za de mensen die joe zegene ook zegene, mae die joe verwenst za 'K vervloeke.

Aolle geslachten op aerde zun net as joe gezegend ore'

4-5 Toen goeng Aobram onderwege zò a d'n Eêuwigen tegen z'n gezeid ao, en Lot, de zeune van z'n broer goeng mee z'n mee. Aobram was vuufenzeventig toen 'n uut Charan weggoeng.

Mee z'n vrouwe Saraï, mee Lot en mee aolles wat a ze bezaete en ulder errebeiers en dienstmeiden uut Charan, zò goeng Aobram onderwege nae Kanaän. Toen ze in Kanaän angekomme waere, 6 goeng Aobram 't land in toet bie d'n eikeboom van More, bie Sighem. Toentertied weunde dae Kanaänieten. 7 Mae dae verscheen d'n Eêuwigen an Aobram en Ie zei: 'Ik za dit land in eigendom geve an aol je naekommeliengen.' Toen richtte Aobram dae een altaer vò d'n Eêuwigen op, die an z'n verschene was. 8 Dae vandaen trok 'n verder nae de bergen an d' ôôstkant van Betel. Ie zette z'n tente op an d' ôôstkant van Betel en an de westkant van Ai. Dae richtte ie 'n altaer op vò d'n Eêuwigen en riep z'n naeme an. 9 Naedien trok Aobram verder de kant van de Negeb op.

Aobram en Sarai in Egypte

10 En kiek, dae kwam 'oengersnôôd in 't land. Aobram trok nae Egypte en wou dae 'n stuitje bluve wan d'n oenger was zwaer. 11 vòdat Aobram Egypte binnengoeng zei 'n tegen z'n vrouwe Saraï: 'luuster is, 'k wete noe eênmael da je een pront wuuf bin. 12 A de Egyptenaeren joe zie en dienke da je m'n vrouwe bin, zun ze mien dôôd maeke en joe laete leve. 13 Je kan beter zegge da je m'n zuster bin. Dan kom ik 'r goed vanaf en ik za vanwege joe bluve leve.' 14 En net wè, toen Aobram in Egypte kwam, zaegde de Egyptenaeren da z'n vrouwe eêl mooi was. 15 De ooge lui an 't 'of van de farao die eur gezien aodde, gaeve ooge van eur op. Toen liet de farao eur in z'n paleis brienge. 16 Deu eur wier Aobram eêl goed behandeld en ie kreeg schaepen, runders en ezels, knechten en meiden.

¹⁷ Mae d'n Eêuwigen sloeg de farao en z'n `of mee zwaere plaegen om wat 'r mee Sarai gebeurd was. 18 Toen liet de farao Aobram bie z'n komme en ie zei : 'Wat ei je me noe toch angedae? Waerom ei je me nie gezeid da ze je vrouwe is? 19 Waerom ei je gezeid da ze je zuster is, da 'k docht da 'k eur as vrouwe kon neme? Ier is je vrouwe, neem ze mee en dae is 't gat van de deure!' 20 De farao liet een paer van z'n mannen Aobram, z'n vrouwe en aol z'n eigendommen 't land uut zette.

Genesis 13

1 zò goeng Aobram mee z'n vrouwe en aolles wat 'n ao, weg uut Egypte, wi de kant van de Negeb op, en Lot goeng mee ulder mee.

Uut mekaore

2Aobram was stik rieke, ie ao vee veê, zilver en goud. 3Vanuut de Negeb trok 'n verder nae Betel, nae de plekke tussen Betel en Ai dae at z'n tente eerder gestaen ao. 4 Nae de plekke dae at 'n vroeger 'n altaer gemaekt ao. Dae riep Aobram de naeme van d'n Eêuwigen an.

5Lot, die mee Aobram meegekonne was, ao schaepen, runders en tenten. 6 Mae z'aodde zòvee veê da ze dae nie bie mekaore konde bluve weune. 7Dat gaf nog a is gemieter tussen de herders van Aobram en die van Lot. Dae kwam nog bie dat dae in die tied ook nog 's Kanaänieten en Perizzieten weunde. 8 Daerom zei Aobram tegen Lot: 'laete me noe gin ruzie mee mekaore maeke, en ook onze herders nie. Me bin toch fermielje. 9 Kiek toch is in de rondte oevee land dae toch leit! A me noe elk ons eige pad gae, jie liens, nae 't noorden en ik rechts nae 't zuuen of andersom.' 10 Lot keek nog 's goed rond en ie zag dat 't stik land langs de Jordaan genoeg waeter ao. Wan vò a d'n Eêuwigen Sodom en Gomorra verwoest ao, waere de kanten ier toet Soar toe as de tuun van d'n Eêuwigen, net as in Egypte. 11 Daerom nam Lot aol 't land langs de Jordaan en goeng nae 't ôôsten. zò goenge Aobram en Lot uut mekaore. 12 Aobram bleef in Kanaan weune, mae Lot goeng bie de steden an de Jordaan weune. Toet an Sodom toe sloeg 'n z'n tenten op. 13 't Was slecht volk die Sodomieten, 't waere grôte zondaers tegen d'n Eêuwigen.

14 Toen Lot weggegae was, zei d'n Eêuwigen tegen Aobram: 'kiekt 's in de rondte vanaf de plekke dae a je staet nae 't noorden en 't zuuen, nae 't oôsten en nae 't westen. 15 Aol 't land da je ziet krieg je van me, jie en je naegeslacht voo aoltied. 16 Ik za je zòvee naekommeliengen geve as 't stof van d' aerde. Alleên degene die 't stof za kunne telle, die za joe naekommeliengen kunne telle. 17 Gae 't eêle land deu in de lengte en in de breêdte wan je kriegt 't van me.' 18 Toen sloeg Aobram z'n tente op en ie goeng weune bie d'n eikeboom van Mamre bie Hebron. Dae richtte Aobram 'n altaer vò d'n Eêuwigen op.

Genesis 14

Aobram vecht vò Lot

1En kiek, toen a Amrafel konieng van Sinear was en Arjok konieng was van Ellasar, toen a Kedorlaomer konieng van Elam was en Tidal was konieng van Gôim, 2 toen kwam d'r oorlog tussen ulder en konieng Bera van Sodom, konieng Birza van Gomorra, konieng Sinab van Adma, konieng Semeber van Seboïm en de konieng van Bela, dat a ook Soar eêt.

3 Die vuuve trokke saemen op nae 't Siddimdal, waer a de zoutzeê is. 4 Kedorlaomer was twaolf jaer de baos over ulder gewist mae in 't dertiende jaer kwaeme ze in opstand. 5 In 't veertiende jaer trok Kedorlaomer saemen op mee de koniengen die a mee z'n meevochte. En ze versloege de Refaïeten in Asterot-Karnaïm, de Zuzieten in Ham, de Emieten in Sawe-Kirjataïm. 6 En ze versloege de Choriëten in het Seïrgebergte dae a ze weunden, en ze goenge toet an El Paran an de rand van de woestijn. 7 Toen kwaeme ze terug langs En-Mispat, dat is Kades, en dae wier 'ard gevochte om 't eêle land van de Amalekieten en ook om 't land van de Amorieten die in Chaseson-Tamar weunde. 8-9 De konieng van Sodom goeng vechte saemen mee de konieng van Gomorra, de konieng van Adma, de konieng van Seboïm en de konieng van Bela, dat is Soar.

Deze vuuve vochte in 't Siddimdal mee die vier aore koniengen: Kedorlaomer van Elam, Tidal van Goïm, Amrafel van Sinear en Arjok van Elassar. 10 In 't Siddimdal waere vee teerpitten. Dae kwaeme de koniengen van Sodom en Gomorra in terecht toen a ze mochte vluchte. De aore drie vluchtte de bergen in. 11 Die a wonne roofde aolles wat a de mènsen van Sodom en Gomorra aodde, ook aol ulder eten. Toen goenge ze d'r vandeu. 12 Ook Aoberam z'n neef Lot naeme ze mee en aolles wat 'n ao. Lot weunde ommers in Sodom.

13 D'r kon d'r eên wegraeke en die goeng 't tegen Aobram, de Hebreëer, zegge. Die weunde in die tied bie d'n eikeboom van d'n Amoriet Mamre. Mamre en z'n broers Eskol en Aner waere maots van Aobram g'hoore. 14 Toen a Aobram oôrde da z'n neef meegenome was, trommelde 'n iedereên op die a kon vechte, drie onderd en achttiene bie mekaore, en goeng achter ulder an toet an Dan. 15 Mee die mannen viel 'n ulder 's nachts van verscheie kanten glik an. Ie versloeg ze en goeng d'r achter an toet an Choba, bie Damascus. 16 Ie brocht aolles wi terug. Ook z'n neef Lot kon 'n terug brienge mee aolles wat 'n ao en ook 't vrouwvolk en aol die a gevochte aodde.

17 Toen a Aobram teruggekemme was a t'n van Kedorlaomer en d'aore koniengen gewonnen ao, goeng de konieng van Sodom 'n tegen in 't Sawedal, 't dal van de koniengen. 18 Mae Melchisedek, de konieng van Salem, kwam mee brôôd en wien af. Ie was priester van d'n eênige God was, 19 en ie zegende um mee deze woorden:

gezegend is Aobram deu d'n eênige God,
die d'emel en d'aerde gemaekt eit
20 en gezegend is d'n eênige God,
die joe vijand an j'n overgeleverd eit.

Aobram gaf Melchisedek van aolles een tiende deêl.

21 De konieng van Sodom zei tegen Aobram: 'Geef me m'n mènsen terug, mae de spullen ku j'ouwe.' 22 Mae Aobram zei tegen de konieng van Sodom: 'ik zwere mee m'n and nae boven bie d'n Eêuwigen, de eênige God, die d'n emel en d'aerde gemaekt eit, 23 'k wil niks van j'è, gin draed en gin rieme van je schoe, niks van wat 'r van joe is. Je moe nie kunne zegge da je Aobram rieke gemaekt eit. 24 'k wil 't nie è. Ik vraege allêne mae wat a de mannen verteerd è, en 't deêl van Aner, Eskor en Mamre, de mannen die mee mien onderwege gegae bin. Laet ulder neme wae ze recht op è.'

Genesis 15

Aobram z'n droom

1 Toen a dit aol gebeurd was zei d'n Eêuwigen in een droom tegen Aobram: 'Je moe nie benauwd weze Aobram, ik bin zelf je schild en je lôôn za vee grôôt weze.' 2 Toen zei Aobram: 'Eêuwige God, wat è 'k er an da je me dat geeft? Wan ik bluve mae kinderlôôs en Eliëzer uut Damascus za aolles erve wat a 'k è. 3 Jie ei mien ommers gin guus gegeve, eên van m'n knechs za m'n erfgenaem weze.' 4 Toen zei d'n Eêuwigen tegen z'n: 'je knecht 'oor gin erfgenaem, je za een eige kind kriege.' 5 Ie nam 'n mee nae buten en zei: 'Kiekt 's nae d'n 'emel en tel de sterren es a je kan. zò vee naekommeliengen za je kriege. 6 Aobram g'loofde d'n Eêuwigen en dat wier 'm angerekend as gerechtigheid.

7 Toen zei d'n Eêuwigen tegen z'n: 'ik bin d'n Eêuwigen die je uut Ur in 't land van de Chaldeeën, ier gebrocht eit mee de bedoelieng da je dit land in eigendom za kriege.' 8 Aobram vroeg: 'oe zoue 'k noe kunnen wete da 'k dat za kriege?' 9 Ie zei tegen z'n: 'ael 's een driejaerige koeie, een driejaerige bok, een driejaerige ram, een tortel en 'n joenge duve.' 10 Aobram aelde aolles, snee de beêsten deumidden en ie lei de stikken tegenover mekaore, de veugels snee 'n nie deu. 11 D'r kwaeme gieren op de dooie beêsten af mae Aobram joeg ze weg.

12 Toen de zonne ondergoeng viel Aobram in 'n diepe slaop, d'n doenker overviel um en ie wier eêl benauwd. 13 D'n Eêuwigen zei tegen Aobram: 'Dienk 't er om: joe naekommeliengen zun as vreemde weune in een land dat a nie van ulder is. As knechten zu 'n ze moete diene en ze zu onderdrukt oore, wè vieronderd jaer lang. 14 Mae ik za 't volk dat ulder onderdrukt, vonnisse en dan zun ze wegtrekke. Ze zu rieke weze en vee è. 15 En jie za zelf in vrede mee je voorgeslacht verênigd oore. Pas a je oud en gries g'ooore

bin oor je begraeve. 16 Het vierde geslacht za ier pas terugkomme, en dan è de Amorieten zòvee kwaed gedae dat de maet vol is.

17 Toen de zonne onder was en 't glad doenker g'ooore was, zag Abram een rokende oven en een vierige fakkel en die goenge tussen de stikken van de beêsten deu 18 Op dien dag sloot d'n Eêuwigen een verbond mee Aobram en Ie zei: 'An joe naekommeliengen geef 'k dit land, van de rivier van Egypte af, toet an de grôte rivier de Eufraat, 19 't land van de Kenieten, Kenizzieten en Kadmonieten, 20 de Hethieten, Perizzieten en Refaïten, de Amorieten, Kanaänieten, Girgasieten en Jebusieten.'

Genesis 16

Ismaël oor gebore

1 Aobram z'n vrouwe Sara kreeg gin kinders. Ze ao 'n dienstmeid uut Egypte, die eêtte Hagar. 2 'Noe moe je is luustere' zei Sara tegen Aobram 'd'n Eêuwigen maekt da'k gin kinders kriege. Je moe mae is mee m'n meid slaope, messchien kan 'k deu eur naekommeliengen kriege'. En Aobram was 't seens mee Sara, 3 dus gaf Sara Hagar, d'r dienstmeid uut Egypte, an Aobram as vrouwe. Aobram weunde toen tien jaer in Kanaän. 4 Ie sliep mee Hagar en ze rocht in verwachtieng. Toen a ze dat mork, begon ze d'r baezinne te *pesten. 5 Sara zei tegen Aobram: 'Is joe schuld wat a mien angedaen oort. Ik è m'n dienstmeid in joen erremen geleid, en noe a ze ziet da z' in verwachtienge is, doe ze niks anders as me peste. D'n Eêuwigen moe mae zeie wie van ons tweeën d'r in z'n recht staet, jie of ik. 6 Aobram zei tegen Sara: 'je kun mee je meid doe wat a je mae wil.' Toen begon Sara zò rottig te doen tegen Hagar da ze d'r vandeu goeng. 7 D'n engel van d'n Eêuwigen zag Hagar bie een welle an de weg nae Sur zitte. 8 Ie zei: 'Hagar, dienstmeid van Sara, wae kom je vandaen en wae gae je nae toe?' Ze zei: 'Ik bin weggelope van m'n baezinne Sara' 9 'Je moe terug gae nae je baezinne en doe wat a ze zeit' zei d'n engel van d'n Eêuwigen 10 En verder zei 'n: 'Ik za je zò machtig vee naekommeliengen geve, da ze nie mi te tellen bin. 11 Je bin noe in verwachtienge; je za een zeune kriege en je moet 'n Ismaël noeme, wan d'n Eêuwigen ei j'n ellende g'hoøre. 12 Een wilden ezel oort 't, ie schopt nae iedereên en iedereên za um schoppe. Ie za tegenover z'n fermielje gae weune.' 13 Toen riep ze d'n Eêuwigen, die tegen d'r gepraot ao, zò an: 'Jie bin een God die z'n eige laet kenne, wan die è 'k ier toch gezie?' 14 Daerom eêt die pit, de pit van Lachai- Roi; die lei tussen Kades en Bered. 15 Hagar kreeg een zeune en Aobram noemde de zeune die d'n bie eur kreeg Ismaël. 16 Aobram was zesentachtig toen a t'n Ismaël bie Hagar kreeg.

*pesten: eigenlijk négeren, mae dat vinde me een discriminerende uitdrukkieng

Genesis 17

D'n Eêuwigen en Aobram gae 'n maetschap an

1 Toen a Aobram negenennegentig was, kwam d'n Eêuwigen bie z'n en ie zei: 'Ik bin God, dae a je tegen op kan kieke. Je moe aoltied vò oogen ouwe wat a 'k wil, zurg da t'r niks op j' an te merken is. 2 Mee joe wil 'k een maetschap angae, en ik za je vee, zei mae stik vee, naekommeliengen geve'

3 Aobram goeng op z'n knieën en God goeng verder en ie zei: 4 'Ik belove je: jie za de stamvaoder 'ooore van een grôot volk. 5 Van noe af an za je gin Aobram mir eêtte mae Aoberam, wan jie 'oor de vaoder van een grôot volk. 6 Ik za zurge da je butengewoon vruchtbaer za weze. D'r za een eêle kooie volk uut joe groeie en d'r zu koniengen onder je kindskinders weze. 7 Mee joe gae ik een maetschap an, mee aol je kinders, en de geslachten die a dae op volge, een maetschap vò eêuwig: ik za joe God weze en de God van je naegeslacht. 8 Jie krieg van mien eêl Kanaän, dae a je noe as vreemdelieng weunt. 'T za vò aoltied van joe weze en van je naegeslacht en ik za ulder God weze.' 9 God zei verder tegen Aoberam: 'jie bin an onze maetschap gebonde, en je naekommeliengen ook, van 't ene geslacht op 't aore. 10 Julder bin van noe af an dit verplicht: aolle mannen en joengers moe'n besnee 'ooore. 11 Je moen je voorhuid d'r af laeten 'aele as teêken van onze maetschap. 12 Van elk volgend geslacht moet elk ventje besneë 'ooore a 't acht daegen oud is. Dat tel nie allenig vò j'n eige mènsen mae ook vò julder knechts, of a ze noe bie joe gebore bin of a je ze van een vreemden gekocht eit;

13 Iedereên die a bie julder geboren is of die a deu julder gekocht is, moe besneë 'oore. zò za de maetschap die a je mee mien eit vòr aoltied an julder lief te zien weze. 14 Eên die a nie besneeën is, een manspersoon die a z'n voorhuid nie weg laeten aelen eit, moe je wegstiere om a die de maetschap verbroken eit.'

15 God goeng verder tegen Aoeram: 'En nog is wat, je vrouwe Sara: van noe af an moe je d'r gin Sarai mi noeme mae Sara. 16 Ik za eur mien zegen geve en jie za van eur een zeune kriege. Mien zegen za zò ruum over d'r komme da 't er een groôt volk uut eur za groeie en d'r zun koniengen onder d'r kindskinders weze. 17 Aoeram goeng op z'n knieën, mae ie mog lache en ie docht bie z'n eige: "Oe moe t'r noe eên van 'onderd nog een kind kriege?" En Sara, oe moe die op d'r negentigste nog een kind op de wereld zette?" 18 En ie zei tegen God: 'k zou a blie weze a jie vò Ismaël zou zurge. 19 Mae God zei: Neê, je vrouwe Sara za een zeune kriege. Je moe t'n Izak noeme. Dat beteêkent: Ie lacht. Onze maetschap za 'k mee um verder deu zette, en dat telt ook vò zien naekommeliengen. 20 En vò wat a Ismaël angaet: ik za doe wat a je vraegt: ik za d'n mien zegen geve, ik za d'n vruchtbaer maeke en um eêl vee naekommeliengen geve. Twaalf stamouwers za d'n kriege en d'r za een grôte volk uut z'n groeie. 21 Mae de maetschap za 'k deu zette mee Izak, de zeune die a Sara kommende jaere om deze tied za kriege.'

22 Toen a God klaer was mee zeggen, goeng 'n bie Aoeram weg. 23 D'n eigenste dag nog, besnee Aoeram z'n zeune Ismaël, en iedere man die a bie um thuis gebore was en iedere man die a t'n gekocht ao. Kort gezeid: aol 't manvolk, net zo a God gezeid ao a t'n mog doe. 24 Aoeram was negenennegentig toen a t'n besneë wier 25 en z'n zeune Ismaël was dertiene. 26 zò wiere op eên en dezelfden dag Aoeram en z'n zeune Ismaël besneë, 27 en ook aol die a bie Aoeram weunde, die a dae gebore waere en die a van vreemde gekocht waere.

Genesis 18

Sodom en Gomorra

1 Daenae verscheen d'n Eêuwigen an Aoeram bie de eikebomen van Mamre. Op 't eêst van d'n dag zat Aoeram dae uut te rusten bie de ingang van z'n tente. 2 Ie keek op en dae stoenge ineêns drie mannen. zò gauw a t'n kon goeng 'n nae ulder toe en ie boog vò ulder.

3 'Beste man', zeid 'n, 'wees zò goed en gae nie zò mae deu. 4 Ik za een bitje waeter laeten aele om je voeten te wassen; gae mae lekker onder d'n boom zitte. 5 Ik za broôd aele, dan ku je d'r wi tegen a je verder gaet. Daerom bi je toch bie je dienaer langs gekomme.' Ze zeiden: 'Asjeblief, graog'

6 Aoeram vloog nae de tente, nae Sara en zei: 'Ael is gauw drie maeten meel, maek beslag en bakt er koeken van.' 7 Ie goeng gauw nae 't veê en ie zocht een gaef bêesje uut. Ie liet z'n knecht dat drekt klaer maeke. 8 Ie aelde beuter en melk en 't gebraoie vleis en ie zette aolles vò ulder neer. Aoeram bleef bie ulder onder de boom stae onderwiele a z' aete.

9 'Waer is Sara, je vrouwe?' vroege ze an z'n? Ie zei: 'Dae, in de tente.' 10 Toen zei dien eênen: 'A 'k noe kommend jaer om deze tied ier wi bin, dan ei Sara een zeune. Sara oorde aolles, zie stoeng achter z'n bie de ingang van de tente. 11 Aoeram en Sara waere a te oud g'oore om kinders te kriegien. 12 Sara mog 'r in d'r eige om lache. Ze zei: 'Bin 'k nie 't oud g'oore om nog te genieten van't vrieën? En m'n man is ook a zò oud.' 13 Toen zei d'n Eêuwigen tegen Aoeram: 'Waerom moe Sara eigenlijk lache, waerom gloôf ze nie da ze op eur leeftied nog een kind za kriege? 14 'Zou d'r vò d'n Eêuwigen ook mae wat onmeugelijk weze? A me kommend jaer op d' afgesproke tied ier wee bin, dan ei Sara een zeune.' 15 Sara verschrok en zei: 'Ik è nie gelache' Mae ie zei: 'Neê, j'ei wê gelache.'

16 De mannen reze op en keke uut over Sodom, en Aoeram goeng nog een eindje mee ulder mee. 17 Toen zei d'n Eêuwigen bie z'n eige: 'Zou 'k noe vò Aoeram verberge wat a 'k gae doe?' 18 Aoeram za ommers uutgroeie toet een groôt en machtig volk en in um zu'n aolle volken van de aerde gezegend oore. 19 Ik kenne 'm toch, ie za z'n kinders en aol z'n naekommeliengen lere om de wegt te volgen die a 'k 'n wieze. Dat is: rechtvaardig weze en doe wat a goed is. Dan za gebeure wat a 'k over z'n gezeid è. 20

Daerom zei d'n Eêuwigen: 'Ze gae zò tekeer in Sodom en Gomorra, ze doe buutengewoon vee kwaed'. 21 Ik wil wè is zie of 't waer is wat a'k g'horen è en of ze daerom de verwoestieng over d'r eige afgeropen è. Ik gae d'r nae toe, ik wil 't wete.' 22 Toen goenge de mannen deu nae Sodom; mae Aoberam bleef nog bie d'n Eêuwigen stae. 23 Aoberam goeng nae z'n toe en zei: 'Wil je noe echt de goeie en de kwaeie saemen ombrienge? 24 Messchien bin d'r in de stad wè vuuftig rechtvaerdige. Wil je die dan ombrienge en de stad nie spaere om die vuuftig? 25 Dat past toch nie bie joe om zò te werk te gaen; om een goeien en een kwaeien saemen om te briengen? Gin onderscheid tussen goed en kwaed? Dat kun je toch nie doe, de rechter van eêl de wereld weze en zelf gin recht doe?'

26 Toen zei d'n Eêuwigen: 'A 'k in Sodom vuuftig rechtvaerdige vinde zou 'k om ulder de stad spaere.' 27 Aoberam zei: 'Kiek, ik bin zo vrie geweest om je an te spreken, en ik bin toch mae een gewoon mèn. 28 A t' er noe is vuve minder bin? Zou je de eêle stad verwoeste om die vuve?' En ie zei: 'Ik za de stad nie verwoeste a 'k er vuvvenveertig rechtvaerdige vinde.'

29 Aoberam goeng nog verder, ie zei: 'Messchien oore d'r mae veertig gevonde.' 'Dan za 'k 't nie doe vanwege die veertig.' 30 Toen zei d'n: 'Mag 'k nog wat zegge, oor nie kwaed op me, mae messchien oore d'r mae dertig gevonde.' 'Ik za 't niet doe a 'k er dertig vinde.' 31 Ie zei: 'k kan 't nie laete, ik kan m'n mond nie ouwe, a 't noe mae twintig bin? 'Dan za 'k de stad nie verwoeste vanwege die twintig.' 32 Aoberam zei: 'Lae me noe nog eên keer vraege: messchien bin 't er mae tiene' 'Dan za 'k de stad nie verwoeste vanwege die tiene'

33 Toen goeng d'n Eêuwigen weg, en Aoberam goeng wi nae de plekke waer a t'n weunde.

Genesis 19

1 De twi engelen kwaeme tegen d'n aevend in Sodom an, en Lot zat dae bie de stadspoôrte. Toen Lot ulder zag komme, rees 'n op en goeng ze tegen. Ie boog diepe en ie zei: 2 'Beste mènsen, kom mae bie mien binnen en slaop mae bie ons. Dan kunne julder je voeten wasse en morgenochten verder reize.' 'Neê dank je, me bluve wè buten' zeide ze. 3 Mae ie bleef zò anouwe da ze toch mee z'n mee naer uus goenge. Ze kregre een flienk mael mee broôd en ze bleve ete.

4 Ze waere nog niet nae bed gegae, of d'r liepe mannen rond 't uus. Aolle mannen van Sodom, oud en joenk, stoenge bie Lot vò de deure. 5 Wae bin die lui die vannacht bie joe slaope?' riepze ze tegen Lot, 'nae buten d'r mee dan zu me z' is pakke. 6 Lot kwam nae buten en ie dee de deure achter z'n dicht. 7 'Mae beste mènsen, julder moe'n die mannen gin kwaed doe', zeid 'n 8 'Luustert 's, ik è twi dochters die nog nooit een man g'haod è. Die wi 'k wè aele, dan kunne julder mee ze doe wat a je wille, mae laet die mannen mee rust, wan daerom è 'k ze onderdek gegeve.' 9 Mae ze schreêuwden: 'uut de wege jie' en ze zeiden: 'die is ier noe as vreemdelieng komme weune en die wil dan ook nog is de baos spele. Wacht mae, me zu joe ook is pakke, nog wè 'arder as ulder' Ze douwden Lot opzie en ze woue de deure openbreke. 10 Mae de twi mannen pakten Lot vast en trokke 'n 't uus in en ze deeë de deure dicht. 11 En de mènsen die vò de deure stoenge, groôt en klein, maekte ze blind, zò konde ze de deure nie mi vinde.

12 De twi mannen zeiden tegen Lot: 'Ei j'ier nog fermielje? Je moe je schoônzeunen en dochters en iedereên die bie je oôrt ier vandaen brienge, weg uut deze plekke. 13 Ons gae deze plekke verwoeste; ze gae ier zò tekeer dat d'n Eêuwigen ons gestierd eit om de stad te verwoesten.' 14 Toen goeng Lot nae z'n anstaende schoônzeunen, de mannen die mee z'n dochters woue trouwe. Ie zei tegen ulder: 'Maekt a je ier wegkomt, vlucht deze stad uut, wan d'n Eêuwigen gae de stad verwoeste.' Mae z'n schoônzeunen lachten 'm uut.

15 zò gauw a 't 's ochens licht wier, zeide d'engelen tegen Lot: 'Schiet op, gaet ier gauw vandaen, neem je vrouwe en aollebei je dochters mee anders kom jie om in 't kwaed van deze plekke.' 16 Toen a Lot nog twufelde, naeme de mannen um, z'n vrouwe en z'n twi dochters bie d'n erm wan d'n Eêuwigen wou 'n spaere en ze brochte 'n buten de stad. 17 En toen ze ulder de stad uut gezet aode, zei d'n eênen: 'Weg weze, 't is ier levensgevaerlijk. Nie omkieke, en nergens bluve stae, zurgt da j'in de bergen komt,

anders bi je d'r gewist'. 18 Mae Lot zei tegen um: 'Dat asjeblijft nie'. 19 Je bin zò goed vò me, je spaer m'n leven, mae ik bin nie in staet de bergen in te gaen. 't Kwaed komt dae ook en dan zou 'k toch nog sterve.' 20 'Kiek nae dat stadje dae wil ik vluchte, 't is mae klein. Laet me dae mae nae toe gae, dan za'k 't wè redde.' 21 Ie kreeg as antwoord: 'Ier za 'k je ook wi 'elpe en dat stadje dat a je bedoelt za'k nie verwoeste. 22 Gae 't er noe mae gauw nae toe, wan ik kan niks doe zòlang a je dae nog nie bin. zò komt 't dat die stad Soar eêt.

23 zòdrae de zonne opkwam en Lot in Soar angekomme was, 24 liet d'n Eêuwigen zwaevel en vier uut d'n emel over Sodom en Gomorra regene, 25 En ie verwoestte die plekken en eêl d'omgevieng mee aolle mènsen die dae weunden en aolles wat 'r groeide. 26 De vrouwe van Lot die achter z'n liep, keek achterom en veranderde in 'n dikke dodde zout.

27 's Ochens vroeg rechtte Aoberam z'n rik en ie goeng nae de plekke wae d'n mee d'n Eêuwigen gestaen ao. 28 Ie keek nae Sodom en Gomorra over de vlakke en ie zag dat er een grôte rookwolke van d'aerde opsteeg, net as van een oven.

29 En kiek, toen a God de steden in de vlakke verwoestte, spaerde ie Lot. zò ieuw 'n rekenieng mee Aoberam toen a t'n de steden verwoestte waer a die geweund ao.

30 Lot durfde nie in Soar te bluve. Daerom goeng 'n dae weg en ie goeng mee aollebei z'n dochters in een grot in de bergen weune. 31 Op een keer zei de oudste dochter tegen de joengste: 'Vaoder oort oud, en d'r is gin man mir in deze buurte die bie ons kan komme net zòas ze dat over êêl de wereld gewend bin. 32 Me zu vaoder is zat voere en me gae bie z'n leie, en me zun ope da me van um kinders kriege. 33 Nog dien eigeste nacht liete ze ulder vaoder wien drienke en d'oudste goeng mee d'r vaoder slaope. Ie mork niks, nie toen a ze bie z'n kwam leie en ook nie toen a ze wi weg goeng. 34 D'n anderen ochend zei d'oudste tegen de joengste: Vannacht è 'k bie vaoder gelege, me zun 'm vannacht ook wi zat voere, dan ku jie bie z'n leie en dan ku me aollebei kinders van onze vaoder kriege. 35 Ook die nacht liete ze d'r vaoder wien drienke en noe goeng de joengste bie z'n leie en wi mork 'n niks, nie toen a ze bie z'n kwam en nie toen a ze wi weg goeng. 36 zò raekte aollebei de dochters van Lot in verwachtienge van ulder vaoder. 37 D'oudste kreeg een zeune en ze noemd 'n Moab. Ie wier de stamvaoder van wat a noe de Moabieten bin. 38 De joengste kreeg ook een zeune en zie noemd um Ben-Ammi. Die wier de stamvaoder van wat a noe de Ammonieten bin.

Genesis 20

Aoberam en Sara bie Abimelech

1 Aoberam vertrok en ie goeng nae de Negeb toe en dae goeng 'n tussen Kades en Sur weune. Ie bleef een stuit as vreemdelieng in Gerar weune. 2 Toen a Aoberam over z'n vrouwe goeng zegge da ze z'n zuster was, liet Abimelech, de konieng van Gerar, Sara nae z'n paleis brienge. 3 Mae 's nachs verscheen God in een droom an Abimelech en ie zei tegen z'n: 'Je gae t'r an om a je die vrouwe nae je paleis g'haelen eit, wan z'is getrouwd.' 4 Noe ao Abimelech nog nie mee eur geslaope. 'Ere' riep 'n uut, 'wil je noe een eêl volk ombrienge dat a onschuldig is?' 5 'Ie eit toch zelf tegen me gezeid da ze z'n zuster was? En zie ei toch ook gezeid dat 'n d'r broer is? Ik è dit mee 'n zuver geweten gedae. Ik è niks misdae.' 6 God gaf 'n antwoord in z'n droom: 'Daerom è 'k je ook tegen g'houwe om te zondigen en è 'k gezurgd da je eur nie an zou raeke.' 7 'Mae geef eur noe mae terug an d'r man, wan die is profet. Dan kan 'n vò je bidde, en dan zu je bluve leve. Mae a je d'r nie teruggeeft, za je sterve, jie en aol die a bie j'ôre.'

8 D'n aoren ochen vroeg kwam Abimelech overènde en ie riep z'n personeel bie z'n en ie vertelde ulder wat 'r aol gebeurde was. Ze verschrokke d'r vee van. 9 Toen liet 'n Aoberam bie z'n komme. 'Wat ei je ons noe toch angedae' zeid 'n 'Wat è 'k je gedae da je mien en m'n volk schuldig gemaekt eit an zò'n gròt kwaed? 't Oor nie wat a jie gedaen eit. 10 Wat ei je daemee vò g'haod? 11 Aoberam zei: 'Ik docht, messchien e de mènsen in deze contreien gin ontzag vò God en zun ze me vanwege m'n vrouwe vermoore.'

12 'Oor is ier, ze is werentig wè m'n zuster; ze is de dochter van m'n vaoder. Z' is allênig nie de dochter van m'n moeder en zò kon ze m'n vrouwe oore.' 13 Toen a God me vèrre

van m'n fermielje rond liet zwerve, zaid 'k tegen d'r: 'A je echt om me geeft, moe je overaol waer a me komme, zegge da 'k je broer bin.'

14 Toen gaf Abimelech schaepen en geiten, veê, en knechts en meiden an Aoeram. Z'n vrouwe gaf 'n ook terug. 15 'Kiek maer is nae m'n land, je kan gae weune waer a je wil, zaid 'n.

16 Tegen Sara zaid 'n: 'Ik geve je broer duuzend stikken zilver en ik ope dat iedereên in je buurte z'n ogen za slute vò aolles wat a t'r gebeurd is. Joe eer za bewaerd bluve. 17 Toen goeng Aoeram bidde en God maekte Abimelech en z'n vrouwe en z'n bievrouwen beter en ze konde wi kinders kriege. 18 Wan d'n Eêuwigen ao aolle vrouwen in 't paleis van Abimelech onvruchtbaer gemaekt om wat 'r mee Aoeram z'n vrouwe Sara gebeurd was.

Genesis 21

Izak en Ismaël

1 D'n Eêuwigen was goed vò Sara zò a t'n gezeid ao en ie dee wat 'n Sara beloofd ao.

2 Sara rocht in verwachtienge en gaf Aoeram op z'n ouwen dag een zeune op de tied die a God 'n gezeid ao. 3 Aoeram noemde z'n zeune, die van um en Sara: Izak. 4 En ie besnee Izak toen a t'n acht daegen oud was, zò a God tegen z'n gezeid ao dat 'n moch doe. 5 Aoeram was onderd toen a z'n zeune Izak gebore wier. 6 Sara zei: 'God ei gezurgd da 'k kan lache en iedereên die 't oort, die za mee lache. 7 Wie ao tegen Aoeram durve zegge da Sara nog is guus de bost zou geve? En noe e 'k um op z'n ouwen dag nog een zeune gegeve.

8 't Kind groeide goed en 't wier van de bost genome. D'n eigenste dag gaf Aoeram een grôot feêst. 9 Sara zag dat de zeune van Aoeram en Hagar, de Egyptische, moch lache, 10 en ze zei tegen Aoeram: 'Stier die meid weg en d'r zeune ook, wan ie oort de erfenisse nie te dêlen mee mien zeune Izak.' 11 Mae Aoeram was 't dae glad nie mee seêns, om a 't om z'n eige zeune goeng. 12 Mae God zei tegen z'n: 'j' eit j'n eige gin zurgen te maeken over die joen en over je dienstmeid. Luuster nae aolles wat a Sara tegen je zeit. Wan die a van Izak afstamme bin d'r van joe. 13 Mae ook uut de zeune van je meid za 'k een grôot volk maeke, wan ie is t'r ook eên van joe.'

14 Aoeram gaf Hagar d'n anderen ochen broôd en een zak waeter. Ie leide't op d'r schouwer en stierde eur weg mee d'r kind. Ze goeng de woestijn van Berseba in en liep dae verlore. 15 Toen a de waeterzak leeg was, liet ze d'r kind onder een bosje achter en 16 ze goeng zelf een endje verder zitte, zò verre a je mee piel en boge kan schiete, wan ze kon d'r kind nie zie sterve. Ze zat dae te schreûwen. 17 God oorde 't 'kind kerme en een engel van God riep nae Hagar uut d'n emel: 'Wat is 't er Hagar, je moe nie benauwd weze, wan God ei 't g'hoore dat je zeune zò kermde. 18 Gae stae en elpt die joen overènde en oudt 'n goed vast, wan ik za 'n grôot volk van z'n maeke.' 19 Toen dee God d'r ogen open da ze kon zie en ze zag een waeterpit. Ze goeng 'r nae toe en ze vulde de zak mee waeter en liet de joen drienke.

20 En God zurgde vò z'n, da t'n goed groeide. Toen 'n grôot g'oore was leefde 'n in de woestijn en ie kon goed mee piel en boge schiete. 21 Ie goeng in de woestijn Paran weune en z'n moeder zocht een vrouwe vò z'n uut Egypte.

Kammeraodschap mee Abimelech

22 Toen ter tied kwaeme Abimelech en z'n anvoerder Pikol bie Aoeram en ie zei: 'God 'elp joe bie aolles wat a je doet. 23 Je moet ier op deze plekke bie God zwere, da je nooit za liege en bedriege tegen mien, m'n guus en m'n naekommeliengen. Je moe net zo'n goeie kammeraad vò mien en m'n land weze as ik vò joe was toen a jie ier as zwerver kwam weune.' 24 'Dat zweer 'k', zei Aoeram. 25 Mae ie dee wè z'n beklag bie Abimelech dat z'n knechten een waeterpit ingepikt aode. 26 'Ik è dae toet noe toe niks over g'hoore', zei Abimelech. 'J ei t'r nooit over g'haod en ik ore 't noe vò 't eêst.' 27 Toen gaf Aoeram schaepen, geiten en koeien an Abimelech en ze slootte een maetschap. 28 Aoeram zette zeven ooien apart. 29 Wat eit dat te betêkenen, die zevens die a je apart oudt?', vroeg Abimelech an z'n. 30 En ie zei: 'a jie die zeven ooien van me anpakt, bin ze 't bewies da 'k deze pit gegraven è.'

31 zò komt 't dat die plekke Berseba eêt, wan dae è ze aollebei gezwore. 32 Toen a ze in Berseba de maetschap geslôten aodde, goenge Abimelech en z'n anvoerder Pikol terug nae 't land van de Filistijnen. 33 Aoeram plantte een tamarisk in Berseba en riep dae de naeme van d'n Eêuwigen an. 34 Aoeram bleef nog lang as vreemdelieng in 't land van de Filistijnen weune.

Genesis 22

Aoeram oort op de proef gesteld

1 Naedien gebeurde 't dat God Aoeram op de proef stelde. Ie zei tegen z'n: 'Aoeram.' En ie gaf antwoord: 'Ier bin 'k.' 2 'Gae mee je zeune Izak, j'n enigen dae a je vee van oudt, nae 't land van de Moria. Dae moe j'n offere op de berg die ik je an za wieze.' 3 D'n aoren ochen vroeg, tuugde Aoeram z'n ezel op, ie nam twi knechts en z'n zeune Izak mee en kapte out vò 't offer. zò goeng 'n op pad nae de plekke die God 'n angewezen ao. 4 Op de derden dag zag Aoeram de plekke in de verte legge. 5 Toen zei Aoeram tegen z'n knechts: 'Julder bluve ier bie d'n ezel, ik gae mee de joen nae gunter om te bidden. Daenae komme me terug.' 6 Toen lei Aoeram 't out vò 't offer bie Izak op z'n rik en zelf droeg 'n 't vier en 't mes. zò goenge ze tegaere deu. 7 Mae toen zei Izak: 'Vaoder'. Die zei 'Ier bin 'k, m'n joen.' Izak zei: 'M'èn wè vier en out mae wae is 't lam vò 't offer?' 8 'God za zellef wè vò een lam vò 't offer zurge m'n joen' zei Aoeram. En tegaere goenge ze deu. 9 Toen a ze bie de plekke kwaeme die God 'n angewezen ao, bouwde Aoeram dae 'n altaer. Ie staepelde 't out d'r op, bond z'n zeune Izak vast en lei d'n op 't altaer, boven op 't out. 10 Toen pakte Aoeram 't mes om z'n zeune te slachten. 11 Mae een engel van d'n Eêuwigen riep 'n vanuut d'n emel: 'Aoeram, Aoeram!'. 'Ier bin 'k' zei d'n. 12 'Raek de joen mee gin vienger an en doe t'n niks! Ik wete noe da je ontzag eit vò God, wan j'ei je zeune, d'n enigen die a j' eit an mien wille geve.' 13 Aoeram keek rond z'n en ie zag ineêns een ram die a mee z'n orens in de struken vastzat. Ie pakte de ram en offerde die in de plekke van z'n zeune. 14 Aoeram noemde die plekke "D'n Eêuwigen za d'r vò zurge". Daerom zegge ze toet vandaege an d'n dag: 'Op de berg van d'n Eêuwigen za d'r vò gezurgd oore.' 15 Toen riep d'n engel van d'n Eêuwigen Aoeram vò de twidde keer vanuut d'n emel en ie zei: 16 'Ik zwere bie m'n eige', zò zeit d'n Eêuwigen, om a je dit gedaen eit, om a je mien j'n ênige zeune wille geven eit, 17 za 'k je riekelijk zegene. Je za zòvee naekommeliengen kriege as a t'r sterren an d'n emel stae en as a t'r zandkorrels op strange bin. Joe naekommeliengen zun de baos weze over de steden van ulder tegenstanders. 18 In joe naegeslacht zu'n aolle volken gezegend oore, om da je nae me geluusterd eit.' 19 Toen goeng Aoeram nae z'n knechts terug, tegaere goenge ze wee op pad nae Berseba. En Aoeram bleef in Berseba weune.

Naekommeliengen van Nachor

20 Nae a dit aol gebeurd was, kreeg Aoeram een bericht: Milka ei ook guus gekrege saemen mee je broer Nachor. 21 Us is d'n oudsten, z'n broer eêt Buz. Dan Kemuël, da's Aram z'n vaoder. 22 Verder nog Kesed, Chazo, Pildas, Jidlaf en Betuël. 23 Betuël was Rebekka d'r vaoder. Deze acht zeunen kreeg Milka mee Nachor, de broer van Aoeram. 24 Ie ao nog een bievrouwe ook, die eette Reüma. Zie kreeg ook guus: Tebach, Gacham, Tachas en Maäka.

Genesis 23

Aoeram koopt een eige graf

1 Sara is onderdzeven en twintig jaer oud g'ooore. 2 Ze stierf in Kirjat-Arba, dat noe Hebron eêt, in Kanaän. Aoeram goeng bie d'r zitte schreêuwe en ie ao d'r vee artzeer van. 3 Ie goeng de tente uut dae a ze lag en ie sprak de Hethieten an. 4 'Ik bin ier mè een vreemdelieng', zei 'n, 'Kan ik ier een eige graf kriege? Dan kan 'k m'n vrouwe die a gestorve is, uutdraege en begraeve.' 5 De Hethieten zeide tegen z'n: 6 'Mae m'n beste man, vò ons lieken je wè een konieng, dae a God zelf z'n ooge op laet valle. Jie kan je vrouwe begraeve in 't beste graf dat a m'è. D'r za d'r gin eên neê tegen je zegge a j'om z'n graf vraegt en gin mens za je tegenouwe om dae je vrouwe te begraeven.' 7 Aoeram rees op en boog diepe vò die eigenaers van 't land van de Hethieten. 8 'A julder

't goed vinde da 'k ier m'n vrouwe uitdraege en begraeve, wil je dan 's an Efron, die van Sochar, vraege 9 of a'k de grot van Machpela, an de rand van dat stik grond van z'n kan kriegen. Laet 'n die an mien verkope vò de volle pries, da 'k een eige graf ier bie julder e.' 10 Efron zat zellef bie de Hethieten die dae bie mekaore waere. Ie zei tegen Aoberam zò dat iedereên die dae bie de stadspoorte zat 't kon ore: 11 'Gin spraeke van, beste man! Luuster; jie kriegt van mien die lappe grond en ook die grot. Iedereên ier is getuuge da je 't van me kriegt, je kan d'r je vrouwe begraeve.'

12 Aoberam boog diepe vò de eigenaers 13 en sint a iedereên meeluusterde zaid 'n tegen Efron: 'Ik za je d'at vertelle, luuster noe waer a k mee komme, ik wil vò die lappe de pries geve die a t'n waerd is. Pak dat geld toch an en laet me dae m'n vrouwe begraeve' 14 Toen zei Efron tegen Aoberam: 15 'Luuster toch m'n beste man, wat geve jie en ik noe toch om een stik grond van vieronderd stikken zilver. Je kan d'r je vrouwe gerust begraeve.' 16 Aoberam goeng er op in en ie woog zovee zilver af as a Efron gezeid ao wae d' aore Hethieten bie waere: vieronderd stikken zilver zòas er toen andel mee gedreve wier. 17 zò wier die lappe grond van Efron in Machpela in de buurte van Mamre, mee grot en aol en mee aolle bomen die d'r op stoenge, 18 Aoberam z'n rechtmaetig eigendom. En aolle Hethieten die in de stadspoorte zaete, waere getuuge. 19 Daenae ei Aoberam z'n vrouwe Sara begraeve in de grot op de lappe in Machpela, dichtbie Mamre da's Hebron, in het land Kanaän. 20 zòdoende wier die lappe grond mee grot en aol van de Hethieten an Aoberam overgedroge en zò ao d'n een eige graf.

Genesis 24

Een vrouwe vò Izak

1 Aoberam wier oud en ie rocht op leeftied. D'n Eêuwigen ao d'n in aolles gezegend. 2 Aoberam zei tegen z'n oudste knecht, die over eêl z'n bezit goeng: 'lei j'n and in m'n lies. 3 Bie d'n Eêuwigen de God van d'n emel en d' aerde moe je zwere da je vò mien zeune gin vrouwe za zoeke onder de meisjes van Kanaän. Dae weune 'k noe wè, 4 mae je moe nae mien land en mien femielje gae om dae een vrouwe vò m'n zeune te zoeken. 5 Z'n knecht zei: Messchien wil die vrouwe wè nie mee me mee naer ier, moe 'k dan je zeune mee terugneme nae 't land waer a jie weggetrokke bin? 6 'Neê', zei Aoberam, 'in geên geval mag je m'n zeune dae terug brienge. 7 D'n Eêuwigen, de God van d'n emel ei mien opgedrôgen om weg te gaen uut 't land dae a 'k gebore bin en om m'n fermielje achter te laeten. Die God ei mien beloofd dat 'n dit land ier an mien naekommeliengen za geve. Ie za z'n engel vò je uut stiere om te zurgen da je dae een vrouwe vò m'n zeune za vinde. 8 A die vrouwe noe nie mee je mee wil, bi je van dezen eed ontslôge. Mae in geên geval brieng je m'n zeune terug.' 9 Toen lei Aoberam z'n knecht z'n and in de lies van z'n baos en ie zwoer 'n dat 'n zou doe wat 'n gevrogen ao. 10 Ie nam tien kamêlen van z'n baos mee en ie goeng op stap mee diere geschenken die a t'n van z'n baos meekreeg. zò goeng 'n nae Aram- Naharaïm, de stad van Nachor. 11 Ie liet de kamêlen buuten de stad bie een waeterpit kniele. 't Was tegen d'n aeven rond de tied dat de vrouwen de stad uut goenge om waeter te pitten. 12 Toen zei de knecht: Eêuwigen, God van m'n baos Aoberam, a je om z'n geeft, laet 't dan zo gebeure: 13 Ik stae noe bie de waeterpit, zommedeem komme de meiden uut de stad ier waeter aele. 14 A noe dat meisje dae 'k an vraege: zakt is mee je kruke da'k een bitje kan drienke en die a dan zeit: "drienk mae, ik za je kamêlen ook laete drienke", laet dat dan 't meisje weze dat a jie vò Izak gedocht ao. A ze zò doet za'k wete da je om m'n baos geeft. 15 Ie was nog nie klaer mee zeggen of dae kwam Rebekka de stad uut. Zie was 'r eên van Betuel, de zeune van Aoberam z'n broer Nachor en z'n vrouwe Milka. Rebekka ao d'r kruke op d'r schouwer. 16 't Was een pronte meid, ze was nog maegd, z'ao nog nooit wat mee een man ghaod. Ze goeng nae benee nae de welle. Dae dee ze de kruke vol en ze kwam wee trug. 17 De knecht goeng d'r gauw tegen en vroeg: Mag 'k asjeblijf een bitje drienke uut je kruke? 18 'Drienk mae m'n beste man', zei ze en ze liet geliek d'r kruke op d'r and zakke en liet 'n drienke. 19 Toen a t'n genoeg ao zei ze: 'Ik za vò je kamêlen ook waeter aele, toet a ze genoeg è.' 20 En geliek goot ze d'r kruke leeg in de drienkensbak en ze goeng gauw terug nae de welle om nog meer waeter 't aelen. En zò pitte ze waeter vò aol z'n kamêlen. 21 Zonder ies te zeegen bleef nae nae d'r kieke om te zien of a d'n Eêuwigen z'n reize noe ao laete slage of nie. 22 Toen a de kamêlen genoeg aodde, pakte ie een gouwe neusrienge die a wè een alve sjekel woog en ook nog twi gouwe ermbanden die a tien sjekel woge. 23 'Mag ik noe 's vraege, van wien bi jie d'r eên? En is 't er bie je vaoder thuus zò vee plekke da 'k dae mee m'n maots kan bluve slaope?', vroeg 'n. 24 'Ik bin d'r eên van Betuël, de zeune van Milka en Nachor', zei ze. 25 'Natuurlijk kunne je bluve slaope, m' èn strô en voer zat.' 26 Toen goeng de man op z'n knieën, en boog z'n eige vò d'n Eêuwigen. 27 Ie zei: 'D'n Eêuwigen moe gepreze 'oore, de God van mien baos Aoberam. Die ei nae m'n baos omgekeke en ie is trouw gebleve. D'n Eêuwigen ei mien nae de fermielje van m'n baos gebrocht.' 28 Het meisje vloog naer uus, nae d'r moeder, en vertelde wat a t'r aol gebeurd was.

29 Noe ao Rebekka een broer, die a Laban eêtte. Die vloog de stad uut, nae de man bie de welle, 30 zo gauw 'n de neusrienge en de ermbanden gezien ao die a z'n zuster an ao. Toen a t'n van d'r g'hooren ao wat a die man tegen d'r gezeid ao, vloog 'n d'r op af. De man stoeng nog mee z'n kamêlen bie de welle. 31 'Gae toch mee, jie bin gezegend deu d'n Eêuwigen', zei Laban. 'Waerom bluuf je buten stae, ik è ommers in uus aolles a vò je klaer gezet en d'r is plekke vò je kamêlen. 32 Toen goeng de man mee z'n mee naer uus. Ze deeë de kamêlen d'r zael af en ze gaeve ze strô en voer. En ze brochte waeter vò de man en vò die a bie z'n waere da ze d'r voeten konde wasse. 33 Ze maekte ook eten vò z'n klaer, mae ie zei: 'vò a 'k gae ete, moe 'k eêst wat zegge'. 'Zei 't mae' zei Laban. 34 Ie zei: 'ik bin Aoberam z'n knecht.' 35 D'n Eêuwigen ei m'n baos goed gezegend, ie is

rieke g'hoore. Ie ei t'n schaepen, geiten en koeien gegeve, goud en zilver, knechs en meiden, kamêlen en ezels. 36 En, Sara, de vrouwe van m'n baos, eit op d'r ouwe dag een zeune gekrege. Die za aolles kriege wat 'n eit. 37 Noe ei m'n baos me wat laete belove. Ie zei: "je moe in geên geval een vrouwe vò m'n zeune zoeke uut de meisjes van Kanaän daer a 'k noe weune. 38 Je moe nae m'n fermielje gae, m'n naeste fermielje, en dae een vrouwe vò m'n zeune zoeke." 39 Ik zei tegen m'n baos: 'Messchien wil die vrouwe wè nie mee me mee.' 40 Mae ie zei: "D'n Eêuwigen, wae a 'k m'n eige aoltied an ghouwen è, die za z'n engel mee je mee stiere en die za zurge da je in m'n naeste fermielje, een vrouwe vò m'n zeune za kunne vinde. 41 Je bin allênig ontsloge van deze eed a je nae m'n fermielje gewist eit en a ze d'r nie an je meegeve. Dan bi je d'r van ontsloge." 42 zò kwam ik noe vandaege ier bie de welle en ik zei: "Eêuwigen, god van m'n baos Aoberam, laet asjeblijf m'n reize slage. 43 Ik stae ier bie de welle, A t'r noe een joenge vrouwe waeter komt aele en ik vraege an eur: 'Wil je me asjeblijf een bitje waeter uut je kruke geve?' 44 en a ze dan zeit: 'Toe mae, ik za ook vò je kamêlen pitte', laet dat dan de vrouwe weze die a jie, Eêuwigen, vò de zeune van m'n baos gedocht ao." 45 En ik was nog nie klaer mee zeggen of dae kwam Rebekka uut stad mee d'r kruke op d'r schouwer. Ze liep nae benee, nae de pit en ze aelde waeter. Ik vroeg an d'r of a ze me een bitje drienken wou geve. 46 Ze nam geliek d'r kruke van d'r schouwer en ze zei: "drienk mae, ik za ook je kamêlen drienken geve." Toen droenk ik zelf een bitje en z'eit ook de kamêlen drienken gegee. 47 Ik vroeg an d'r van wie a ze d'r eên was. "Van Betuël, de zeune van Nachor en Milka", zei ze. Toen è 'k d'r die rienge gegee en in d'r neuze gedae en ik è d'r die ermbanden angedae. 48 En toen bin 'k op m'n knieën gegae vò d'n Eêuwigen, en ik è d'n Eêuwigen, de god van m'n baos Aoberam gepreze: ie ei me de goeie pad geweze en ie ei me de kleindochter van m'n baos z'n broer laete vinde as vrouwe vò z'n zeune. 49 Noe moe je mae zegge of a je m'n baos genege wil weze en um je trouw wil bewieze en anders moe je 't ook mae zegge, dan kan 'k liensks of rechts nog 's kieke. 50 Laban en Betuël zeiden: 'zò is 't woord van d'n Eêuwigen. Dae ku me toch nie tegenin gae? 51 Ier is Rebekka. Neem ze mae mee, en laet ze de vrouwe van je baos z'n zeune oore, net zò a d'n Eêuwigen 't gezeid eit.' 52 Toen a Aoberam z'n knecht dat oorde, boog 'n vò d'n Eêuwigen toet op de grond. 53 Toen pakte 'n goud en zilver en mooi goed en gaf 't aol an Rebekka. Ook an d'r broer en an d'r moeder gaf 'n diere spullen. 54 Toen ie en z'n maots g'ete en gedroenke aodde, bleve ze dae sloope.

Zo gauw a ze d'r d'n anderen ochen uut waere, zei 'n dat 'n noe graog nae z'n baos terug wou. 55 Mae Rebekka d'r broer en d'r moeder zeiden: 'Laet dat kind nog een dag of tiene bie ons bluve, daenaemag ze mee je mee.' 56 Maer ie zei: 'ou me noe nie langer op, noe a d'n Eêuwigen me laete slagen eit. Lae me noe mae gae. 57 'Me zu 't meisje d'r zelf bie roepe en an eur vraege wat a ze wil,' zeiden ze. 58 Ze riepe Rebekka d'r bie en vroege: 'Wil je mee deze man meegae?' 'Ja' zei ze. 59 Toen liete ze Rebekka gae, mee d'r minne en mee Aoberam z'n knecht en z'n maots. 60 Ze gaeve Rebekka ulder zegen mee en ze zeiden:

'Nou Zus, m' ope dat je duzend keer tienduzend naekommeliengen za kriege en dat die de stad van ulder vijanden in anden zulle kriege.' 61 Rebekka en d'r dienstmeisjes maekten d'r eige gereêd en goenge op de kamêlen zitte en ze reeë achter de knecht an. zò goeng 'n weg mee Rebekka.

62 Izak weunde in de Negeb en ie was pas nae de welle bie Lachai Roi gewist. 63 Tegen d'n aeven goeng 'n nog een stuitje nae buten en ie liep een bitje te simmen. Toen a t'n opkeek zag 'n ineêns de kamêlen komme. 64 En Rebekka keek ook op en ze kreeg Izak in de gaten. Ze kwam drekt van d'r kameël af en vroeg an de knecht: 65 'Wie is dat die a ons dae tegen komt?' Da's m'n baos' zaid 'n. Toen dee ze d'r sluiet vò d'r gezicht. 66 De knecht vertelde Izak percies wat a t'n aol gedaen ao. 67 Toen brocht Izak Rebekka nae de tente die a van z'n moeder gewist ao, de tente van Sara. Ze wier z'n vrouwe en ie goeng van d'r ouwe. zò wier 'n getroôst toen a z'n moeder d'r nie mi was.

Genesis 25

Aoberam sterft

1 Aoberam trouwde nog een keer mee een vrouwe die Ketura eëtte. 2 Ze kregte zeunen: Zimran, Joksan, Medan, Midjan, Jisbak en Suach. 3 Joksan was de vaoder van Seba en Dedan; de Assurieten stamme van Dedan af net as de Letusieten en de Leümietten. 4 De zeunen van Midjan waere Efa, Efer, Chanoch, Abida en Eldaä. Ulder stamme aol van Ketura af.

5 Aoberam gaf aolles wat 'n ao an Izak. 6 Ie gaf de zeunen van z'n bievroewen geschenken en ie stierde ze verre weg van Izak, nae 't land Kedem in 't Oôsten toen a t'n nog leefde.

7 Aoberam wier onderdruufenzeventig. 8 Ie blies z'n leste aesem uut en ie stierf. Ie stierf op oge leeftied, ie ao lang genoeg geleefd, en ie goeng nae z'n voorouwers. 9 Ie wier deu z'n zeunen Izak en Ismaël begraeve in de grot van Machpela, op de lappe grond van Efron, de zeune van Sochar de Hethiet, dichtbie Mamre. 10 Die lappe grond ao Aoberam van de Hethieten gekocht. Dae bin Aoberam en z'n vrouwe Sara begraeve. 11 Nae z'n doôd wier z'n zeune Izak deu God gezegend. Ie bleef bie de welle Lachai- Roï weune.

Naekommelingen van Ismaël

12 Dit bin de naekommelingen van Ismaël, de zeune die a Aoberam bie Hagar, z'n dienstmeid uut Egypte, kreeg. 13 Dit bin de naemen van de zeunen van Ismaël op volgorde van oudst af in: Nebajot, Kedar, Adbeël, Midsam, 14 Misma, Duma, Massa, 15 Chadad, Tema, Jetur, Nafis en Kedama. 16 Dit waere Ismaël z'n zeunen, zo eëtte ze. 't Waere twaolf stamoôfden, ze aode aol d'r eige stik land en d'r eige tenten om te weunen. 17 Ismaël wier onderdruufenzeventig. Toen stierf 'n en ie goeng nae z'n voorouwers. 18 Z'n naekommelingen weunden in de streke van Chawila toet Sur an toe, oôstelijk van Egypte nae de kanten van Assur. Dae goenge ze in de buurte van ilder fermielje weune.